

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-11006841
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Kasım 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste ve Ekleri (33 Sayfa)

7/16287
6/14

MARDİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN BERİTAN GÜNEŞ ALTIN'IN
TBMM 7/16287 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli gerçekleşen ve Kahramanmaraş, Adıyaman, Hatay, Malatya, Gaziantep, Adana, Kilis, Osmaniye, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Elazığ illerini etkileyen depremlerin üzerinden 19 ay geçmiş olmasına rağmen depremzede yurttaşların barınma başta olmak üzere temel hizmetlere erişiminde hala çok büyük sorunlar söz konusudur. Depremden etkilenen illerde, evleri orta veya ağır hasar kaydı almış yurttaşlar iki türlü konut başvurusu yapabilmektedir. Birinci seçenekte yurttaşlar, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'na (TOKİ) borçlandırılarak, kent merkezlerinin çok dışında belirlenmiş bölgelerde, ev sahibi olmak için başvurabilmektedirler. TOKİ'nin henüz çok sınırlı sayıda bölgede yapımına başladığı konutların ne kadar sürede hak sahiplerine teslim edileceği ve yine hak sahiplerinin tam olarak ne kadar ödeme yapmaları gerekeceği gibi sorular ise muğlaklığını korumaktadır. İkinci seçenek olan ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından "müjde" olarak duyurulan Yerinde Dönüşüm Programı'nda ise evleri depremlerden orta ve ağır hasar kaydı alan yurttaşlara 750 bin TL hibe ve 750 bin TL de konut kredisi verilmekte iken iş yerlerine ise 400 bin TL hibe ve 400 bin TL de iş yeri kredisi verilmektedir.

Birleşmiş Milletler verilerine göre en az 1.5 milyon yurttaşın evsiz kaldığı ve üzerinden bir buçuk yılın geçtiği depremlerin ardından Yerinde Dönüşüm Programı'ndaki mezkur hibe ve kredi oranlarıyla yurttaşların evlerini inşa etmeleri mümkün değildir. Mevcut şartlarda yurttaşlar evlerini inşa edebilmek için müteahhitlere yüksek meblağlarda borçlanmak zorunda bırakılmaktadır. Bu sebeple depremzede yurttaşların en temel insan hakkı olan barınma hakkına erişebilmeleri adına hibe ve kredi meblağlarının yeniden değerlendirilmesi ve depreme dayanıklı, yaşanabilir evlerin inşası için yeterli seviyelere çekilmesi yüksek enflasyon koşullarında zaruridir.

Buna göre an itibariyle yürürlükte olan haliyle hibe oranlarının konutlar için 750 bin liradan 1 milyon 500 bin liraya, işyerleri için 400 bin liradan 800 bin liraya; kredi oranlarının ise konutlar için 750 bin liradan 1 milyon beş yüz bin liraya, işyerleri için 400 bin liradan 800 bin liraya çıkarılması gerekmektedir. Yerinde Dönüşüm Programı'na başvuran yurttaşların evlerinin inşası bitene kadar aldıkları kira yardım destekleri de yine yüksek enflasyon koşullarında bir evin kirasına yeter seviyelerin çok uzağındadır. Bu sebeple hem Yerinde Dönüşüm Programı'na başvuran hem de TOKİ'ye başvuran yurttaşların evlerinin yapımı bitene ve evler yaşanabilir koşullara kavuşana kadar kira yardım desteğinden faydalanmaları ve 7500 lira olan kira yardım desteğinin 15 bin liraya çıkarılması da yurttaşların temel bir hak olan barınma hakkına erişebilmeleri için gereklilik arz etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Depremden etkilenen yurttaşların barınma sorunlarının çözümüne dair uygulanmakta ve planlanmakta olan çalışmalarınız nelerdir?
- 2- Orta ve ağır hasar almış evler için yurttaşlara teklif edilen TOKİ'lerin hangi tarihte bitmesi planlanmaktadır?
- 3- Yerinde Dönüşüm Programı'na başvuran yurttaşların yaşadıkları mağduriyetlerin

çözümüne dair herhangi bir planlamanız var mıdır / olacak mıdır?

4- Yerinde Dönüşüm Programı'nda depremzede yurttaşlara verilen hibe ve kredi meblağlarının mevcut enflasyon koşullarında bir evin inşası için yeterli bir miktarda olmadığı düşünüldüğünde, mevcut miktarların artırılmasına dair bir çalışmanız olacak mıdır?

5- Yerinde Dönüşüm Programı için ayrılan bütçe ne kadardır?

CEVAPLAR

Asrın felaketi olarak nitelendirilen Kahramanmaraş merkezli gerçekleşen 7.7 ve 7.6 şiddetindeki depremler sonucu bölge illerinde hasar alan yapılaşmaların yeniden inşa ve ihya edilmesine ilişkin faaliyetler; ilgili mevzuatları çerçevesinde Bakanlığımız, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Toplu Konut İdaresi (TOKİ) Başkanlığı işbirliği ile sürdürülmektedir.

Bu çerçevede Bakanlığımız Kentsel Dönüşüm Başkanlığı tarafından söz konusu depremlerden en çok etkilenen Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya, Gaziantep İllerimiz başta olmak üzere kent merkezlerinde hasarın yoğun şekilde yaşandığı ve ticaret akslarını da ihtiva eden kent merkezleri önceliğindeki alanların inşa ve ihyasına yönelik uygulamalar 6306 sayılı Kanun kapsamında süratle devam edilmekte olup, bu çalışmaların yanı sıra 7452 sayılı Kanun'un Ek 1'inci maddesi ve 7700 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca, depremlerden etkilenen 18 ilimizdeki orta ve üzeri hasarlı olarak tespit edilen yapılarının yerinde yeniden inşasına yönelik hibe ve kredi destekleri sağlanmaktadır.

Söz konusu yerinde dönüşüm uygulamalarına dair Bakanlığımızca sağlanan hibe ve kredi destekleri; 750 bin TL hibe, iş yerlerinde 400 bin TL hibe ve ayrıca 3 adet bağımsız birimine kadar yukarıda belirtilen hibe miktarları değerlerinde ayrı ayrı kredi destekleri, ahırlı köy evleri için 1 Milyon TL değerinde kredi desteği, kredi geri ödemelerinde faizsiz şekilde 2 yıl ödemesiz 10 yıla kadar geri ödeme imkanı, proje ve etüt işlemleri için bağımsız birim başına ayrıca 40 bin TL hibe desteği, tip proje alternatifleri ile birlikte 7269 sayılı Kanun'un 42'nci maddesi kapsamında muaf olunan vergi, resim ve harçlara ilave olarak, yeni yapıların inşa sürecinde belediyelerce alınan her türlü ücret ve harçlardan, Veraset ve İntikal Vergisi'nden, kurum ve kuruluşlarca döner sermaye ücreti adı altında alınan bütün ücretlerden, bu Kanun kapsamında yapılan yapıların maliklerine bu amaçlarla kullanılan krediler dolayısıyla lehe alınacak paralar, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi'nden de muafiyetler olmak üzere uygun koşullar sağlanmaktadır.

6 Şubat depremleri sonrasında bölgede ortaya çıkan acil barınma ihtiyacına yönelik Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülen çalışmalar kapsamında, deprem bölgesinde Toplu Konut İdaresi (TOKİ) tarafından hızlı bir şekilde konut üretim süreçleri sürdürülmektedir.

Bu çerçevede, bölgede il bazında ihaleleri tamamlanan ve yıl sonuna kadar teslimleri planlanan konutlar içerisinde tamamlanmış bulunan konutlar sahiplerine teslim edilmektedir.